

ULOGA RODITELJA U REDOVITOJ I ONLINE NASTAVI

(istraživanje iz područja odgoja i obrazovanja na školskoj razini)

Autorica: Dragana Mamić, prof.

svibanj, 2023.

Sažetak:

Današnji roditelji osjećaju veliku odgovornost za postignuća djece i vjeruju kako bi trebali biti uključeni u obrazovanje vlastite djece. To smatraju važnim dijelom svoje roditeljske uloge i spremni su angažirati se i uložiti značajne osobne žrtve u cilju ostvarivanja dobrobiti i napredovanja djeteta. Roditelji su odavno postali aktivni sudionici procesa obrazovanja vlastitog djeteta, iako se pozicija s koje oni nastupaju s vremenom mijenja. Cilj istraživačkog rada bio je uočiti kolika je uloga roditelja u nastavi, te koji su razlozi učenika u traženju njihove pomoći. U istraživanju se usporedila online i redovita nastava kako bi se ispitala aktivnost učenika i pomoć roditelja u oba modela. Istraživanje je provedeno na ukupno 402 učenika, 263 učenika od petog do osmog razreda, te 139 učenika prvog srednje korištenjem anketnog upitnika izrađenog u Google obrascima.

Ključne riječi: nastava, učenici, roditelji

UVOD

Nastava je osnovna odrednica didaktike. To je organizirani institucionalni i izvaninstitucionalni interakcijski stvaralački napor u savladavanju propisanih sadržaja i stjecanju znanja, sposobnosti i navika te osposobljavanje učenika za daljni permanentni rad. Roditelji smatraju kako je zadaća škole odgajati i obrazovati djecu. S druge strane, učitelji očekuju podršku roditelja, smatrajući da odgoj polazi iz obitelji. Tu bi ulogu roditelji trebali preuzeti na sebe. Uključenost roditelja povezana je s učinkovitošću same škole (Čilić 2017).

Bognar i Matijević (2002) kao subjekte odgojno-obrazovnog procesa navode nastavnika, učenika i roditelja te naglašavaju kako se odgojno-obrazovni proces odvija zbog učenika. U svojoj Didaktici (2002) spominju kako učenika nitko ne može naučiti, već se on treba potruditi sam da nauči, međutim, pri učenju mu pomažu ostali subjekti odgojno-obrazovnog procesa. Nastavnik, učitelj, odgajatelj, profesor ili voditelj pomoću svojih znanja i vještina taj proces organiziraju, a u njemu sudjeluju i roditelji. „Roditelji svojim zapažanjima i primjedbama mogu znatno utjecati na vrednovanje odgojno-obrazovnog procesa jer oni imaju vrlo jasan uvid u učinak pojedinih oblika odgojno-obrazovnog djelovanja.“ (Bognar, Matijević, 2002) Ipak, autori naglašavaju da se roditelji ne smiju niti osjećati niti shvaćati kao nastavnici kod kuće i forsirati učenike na dodatno učenje i zapažanje.

Svaki sudionik odgojno-obrazovnog procesa ima svoja prava i obveze na koje se može pozivati i koje je dužan ispunjavati. Smatram da odgojno-obrazovni proces postaje kvalitetniji kada subjekti koji ga čine međusobno surađuju. Učenici, učitelji i roditelji već su spomenuti kao subjekti odgojno-obrazovnog procesa. Kako bi odgojno-obrazovni proces bio kvalitetan, treba postojati komunikacija jednog subjekta s preostala dva.

Cilj ovoga rada bio je ispitati koliko su učenici zadovoljni nastavom, koje su joj prednosti i nedostaci rada te kakvo je mišljenje učenika o usvojenosti sadržaja, njihovoj samostalnosti u radu te pomoći koju su primali. Ovo istraživanje temeljilo se na ispitivanju učenika od petog do osmog razreda osnovne škole, te bivših učenika iste škole koji su te godinu pohađali prvi srednje. Istraživanjem su se htjeli uvidjeti pozitivni i negativni čimbenici redovite, ali i online nastave koju su učenici imali tijekom pandemije Covid 19 2021. godine.

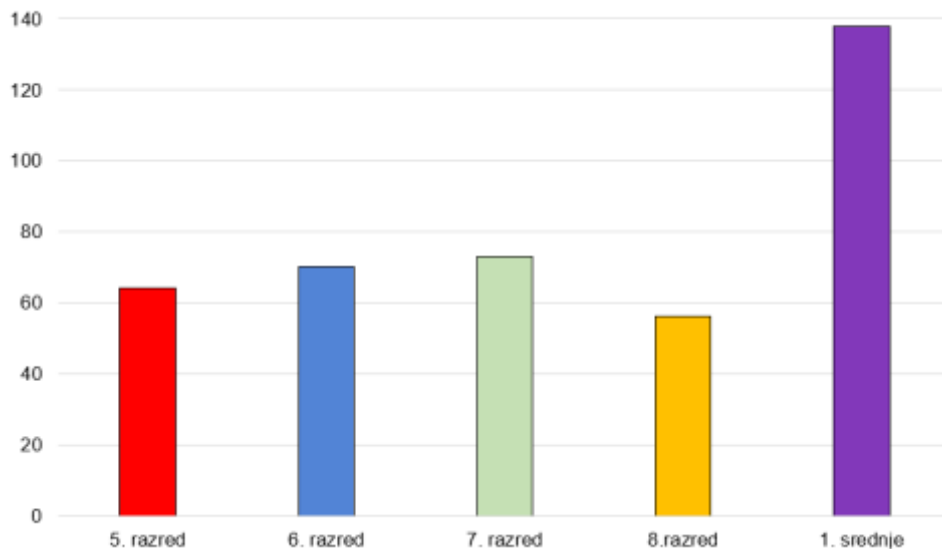
Pretpostavka je kako je većina učenika bila zadovoljnija online nego redovitom nastavom jer su imali pomoć roditelja. Također, se smatra kako stariji učenici (osmi razred i prvi srednje) iza redovite nastave pomoć u učenju traže kod svojih vršnjaka, dok učenici niže životne dobi (peti do sedmi razred) traže pomoć roditelja.

METODE ISTRAŽIVANJA

Istraživanje se provodilo u razdoblju od 05. rujna 2023. do 28. veljače 2024. godine. Istraživanje je provedeno među 263 učenika od petog do osmog razreda OŠ Sućidar i 139 učenika prvog srednje bivših učenika istoimene škole. Za ispitivanje je korišten anketni upitnik izrađen u alatu Google Forms (Obrasci). U anketi je devet pitanja, višestrukog izbora i otvorenoga tipa. Na pitanja su ispitanici odgovarali označavanjem jednoga ili više odgovora ili upisivanjem odgovora otvorenog tipa. Anketa je anonimna bazirana na osobnim iskazom i mišljenjem ispitanika odgovarajući na postavljena pitanja. Rezultati su prikazani pomoću stupčastog grafikona.

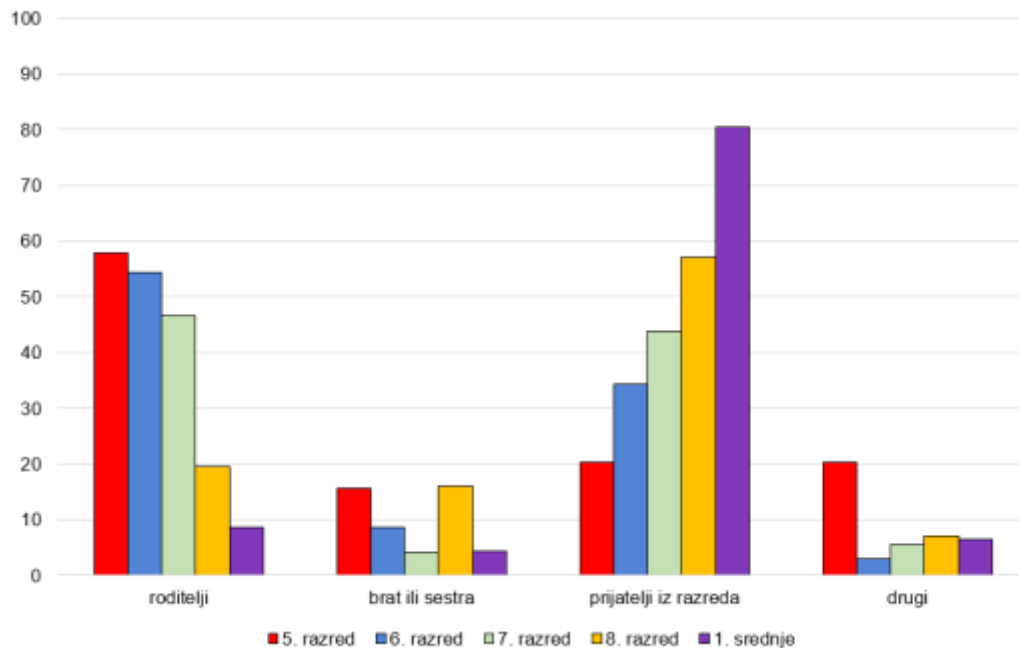
REZULTATI I RASPRAVA

U istraživanju je sudjelovalo 402 učenika. Najzastupljeniji su učenici prvog srednje, bivši učenici OŠ Sućidar (N=139), potom sedmih razreda (N=73), šestih (N=70), petih razreda (N=64) i osmih razreda (N=56). Brojnost sudionika prikazana je na slici 1.

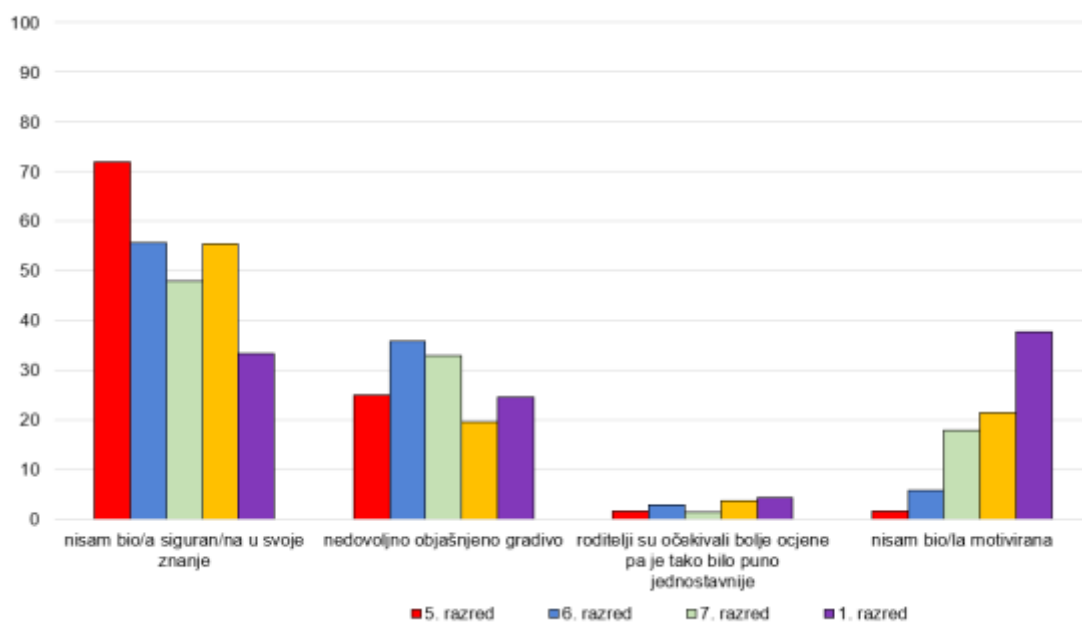
Slika 1. Brojnost sudionika pri anketiranju

Na anketno pitanje *Nakon provedbe redovite nastave u školi najviše pomoći su mi pružili:* uočeno je kako roditelji najviše pomažu učenicima petih razreda, a kako odrastaju pomoć traže kod prijatelja u razredu kao što je vidljivo iz tablice na slici 2.

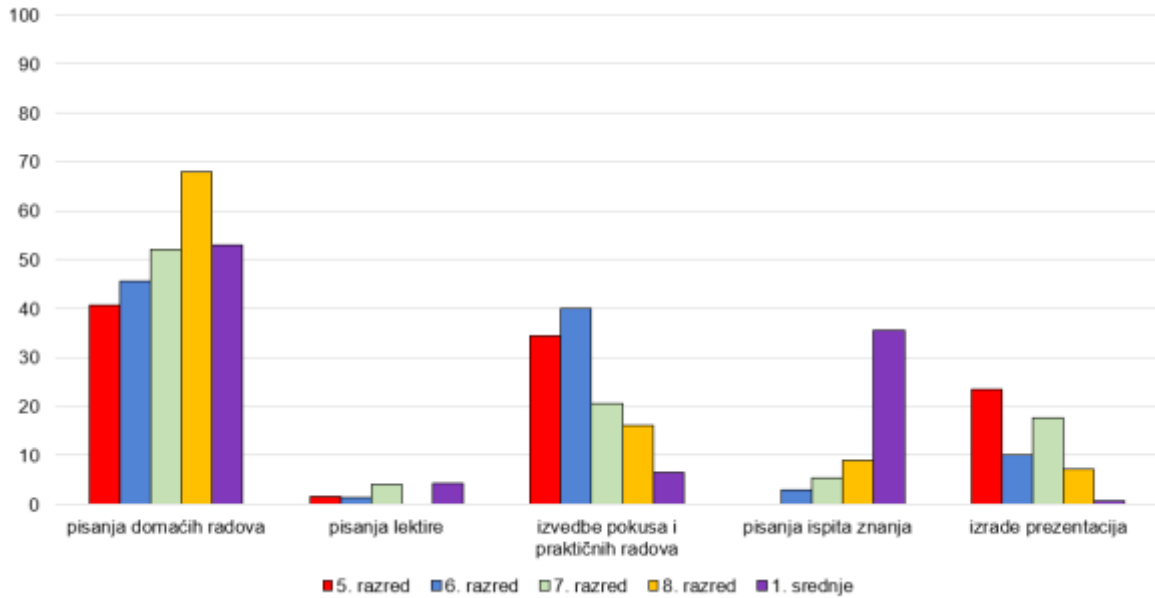
Slika 2. Tražena pomoć nakon redovite nastave u školi

Na pitanje *Koji su bili razlozi traženja tvoje pomoći od drugih?*, u najvećem postotku učenici odgovaraju kako nisu bili sigurni u svoje znanje. Učenici petih razreda dolazeći u novu sredinu nesigurniji su od učenika prvog srednje, koji traže veću motivaciju od strane nastavnika kao što je prikazano na slici 3.

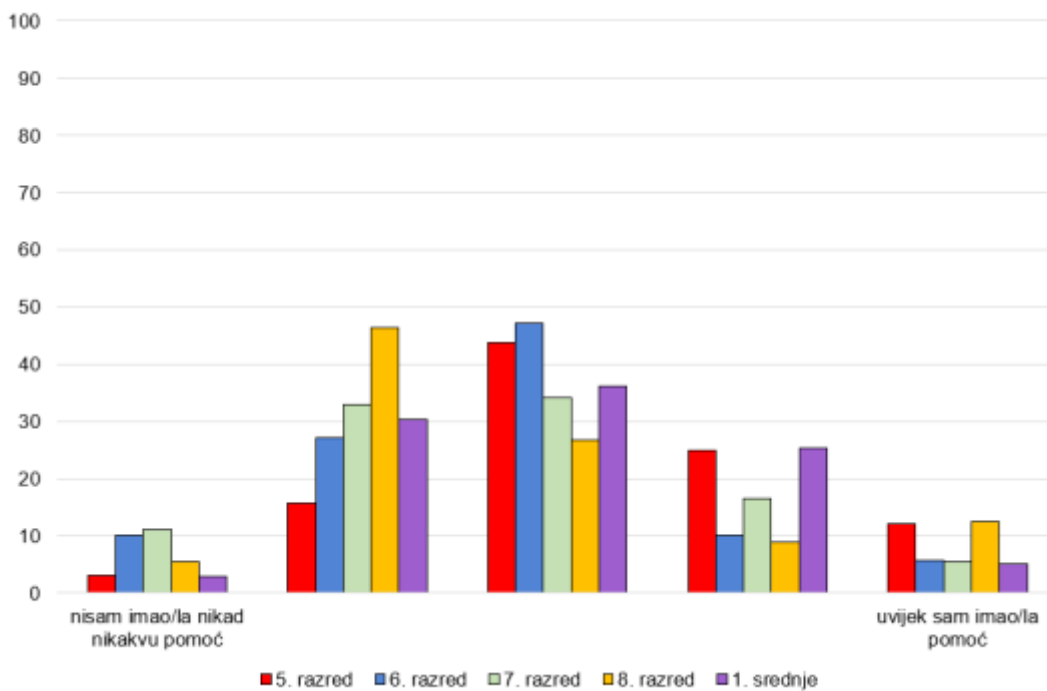
Slika 3. Razlozi tražene pomoći pri online nastavi

Učenicima je najviše trebala pomoć kod pisanja domaćih radova gdje je uočena nesamostalnost posebno kod učenika osmih razreda, zatim prilikom izvedbe pokusa i praktičnih radova, kod izrade prezentacije, pisanja ispita znanja i na kraju pisanja lektire kako je prikazano na slici 4.

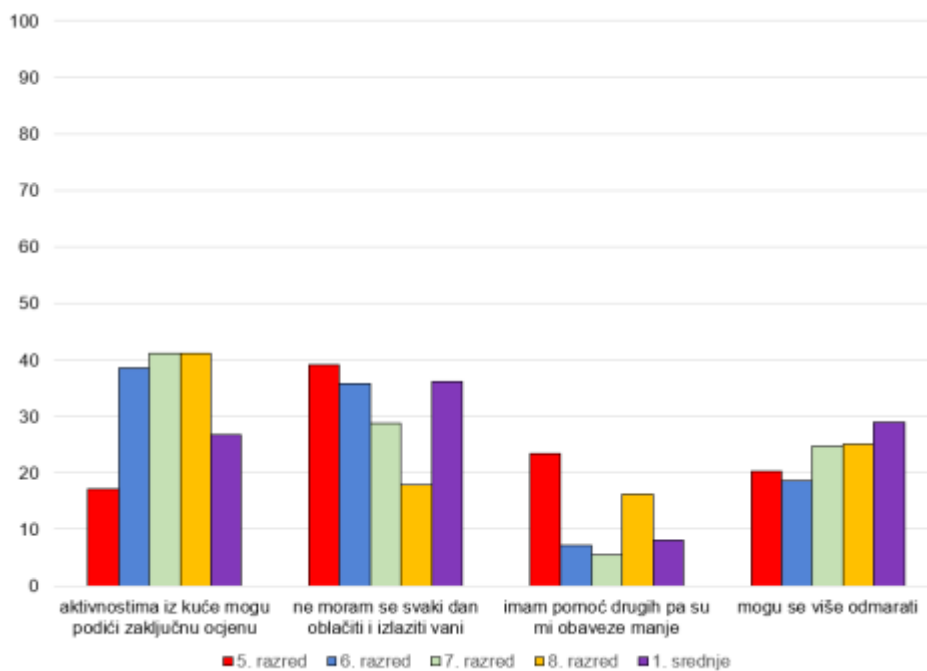
Slika 4. Razlozi traženja pomoći

Učenici na pitanje da na skali od 1 - 5 procjene koliku su pomoć imali nakon odlučane redovite nastave u školi daju najveću ocjenu 3 gdje dokazuju kako pomoć nije bila konstantna nego prema potrebi kako je prikazano na slici 5.

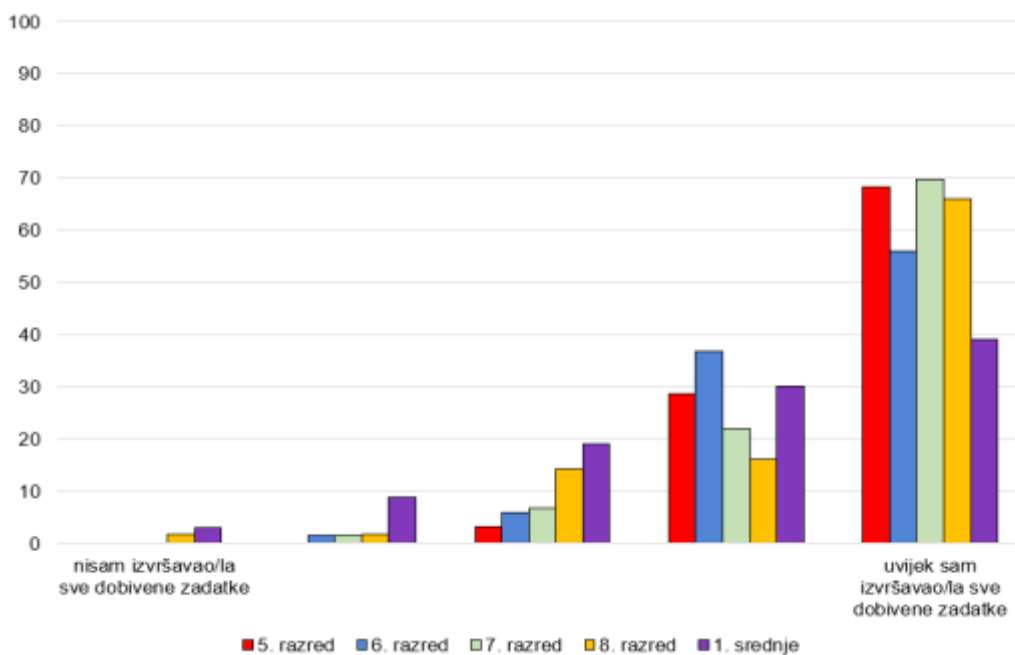
Slika 5. Skala procjene pomoći nakon redovite nastave

Većina učenika je svjesna odgovornosti prema školskim obavezama pa visokom ocjenom na skali procjenjuju kako uvijek sami izvršavaju sve dobivene zadatke. Najmanju odgovornost imaju učenici prvog srednje kako je i vidljivo iz tablice u slici 6.

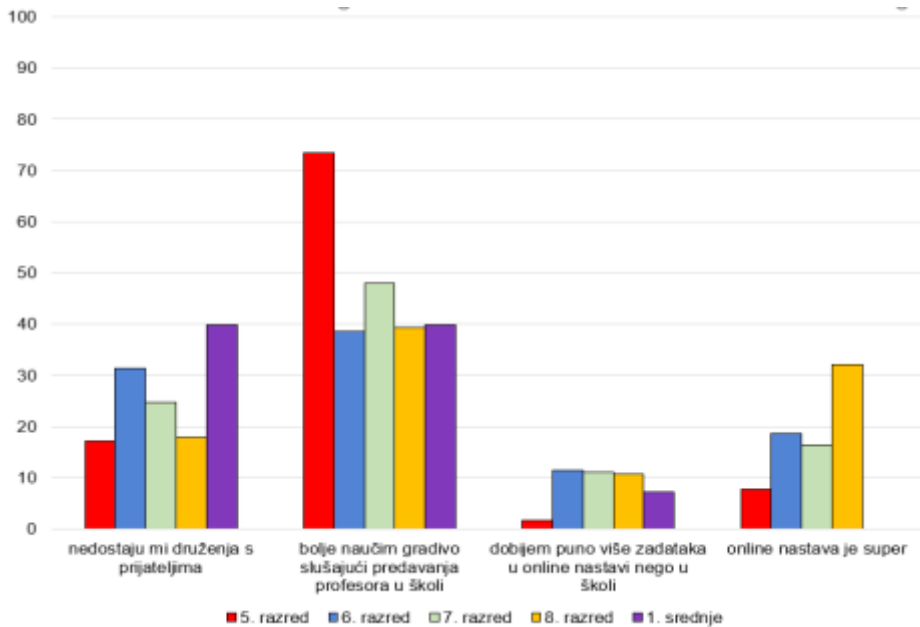
Slika 6. Odgovornost prema školskim obavezama

Razlog zbog kojeg učenici smatraju da je online nastava bolja od redovite nastave u školi učenici šestih, sedmih i osmih razreda u većem postotku smatraju kako aktivnostima iz kuće mogu podići zaključnu ocjenu, dok je kod učenika petih razreda bitnije da se ne moraju svaki dan oblačiti i izlaziti vani. Iz tablice na slici 7 vidljivo je kako je online nastava za sve učenike bila više odmor nego umor.

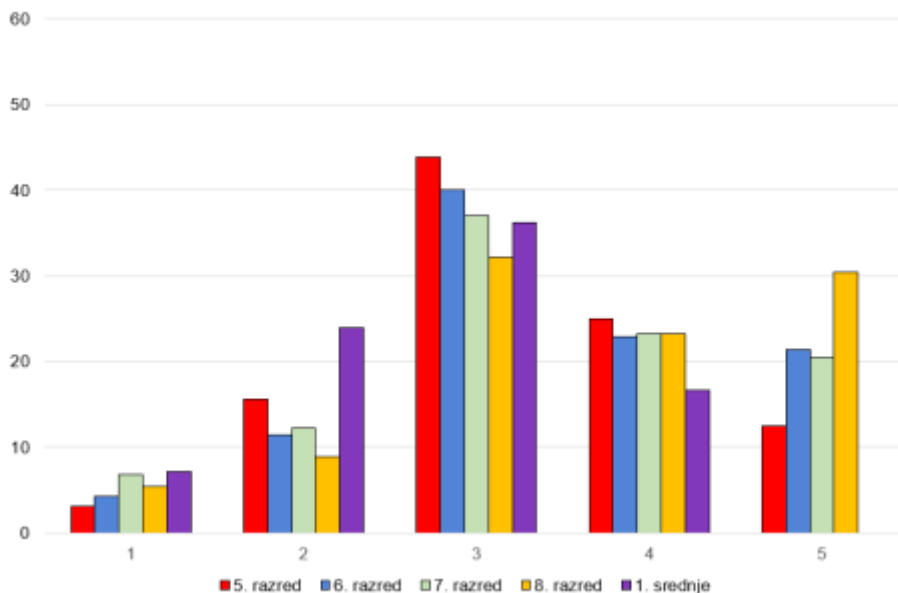
Slika 7. Razlozi zašto je online nastava bolja od redovite nastave

Razlog zašto je online nastava za učenike lošija od redovite nastave u školi kod učenika petih razreda je kako bolje nauče gradivo slušajući predavanja profesora u školi. U svom odrastanju tijekom online nastave im nedostaju druženja s prijateljima pa su takvi odgovori u većem postotku uočeni kod učenika osmih razreda. Učenici ne smatraju kako je online nastava super, niti je smatraju lošim zato što dobiju više zadataka nego u redovitoj nastavi kako je prikazano na slici 8.

Slika 8. Razlog zašto je online nastava lošija od redovite nastave

Učenici online nastavu ocjenom dobar ocjenjuju online nastavu kako je prikazano na slici 9.

Slika 9. Ocjena online nastave

ZAKLJUČCI

Anketnim upitnikom provedeno je ispitivanjem 402 učenika. Najzastupljeniji su učenici prvog srednje, bivši učenici OŠ Sućidar (N=139), potom sedmih (N=73), šestih (N=70), petih (N=64) i osmih razreda (N=56). Svi su učenici u školskoj godini 2020./21. pohađali nastavu po modelu B. Iz ispitivanja proizlaze sljedeći zaključci:

- Učenici ocjenjuju redovitu i online nastavu ocjenom dobar.
- Razlog zbog kojeg učenici smatraju da je online nastava bolja od redovite nastave u školi je kako aktivnostima iz kuće mogu podići zaključnu ocjenu (učenici šestih, sedmih i osmih razreda), dok je kod učenika petih razreda bitnije da se ne moraju svaki dan oblačiti i izlaziti van.
- Razlog zašto je online nastava za učenike lošija od redovite nastave u školi je kako bolje nauče gradivo slušajući predavanja profesora u školi (posebice kod učenika petih razreda). U svom odrastanju tijekom online nastave nedostaju im druženja s prijateljima (učenici osmih razreda). Učenici ne smatraju kako je online nastava dobar način obrazovanja, niti je smatraju lošim zato što dobiju više zadataka nego u redovitoj nastavi.
- Uočeno je kako roditelji najviše pomažu učenicima petih razreda, a kako odrastaju učenici pomoć traže kod prijatelja u razredu.
- Razlozi traženja pomoći roditelja nakon redovite nastave je nesigurnost u svoje znanje. Učenici petih razreda dolazeći u novu sredinu nesigurniji su od učenika prvog srednje, koji traže veću motivaciju od strane nastavnika.
- Učenicima je najviše treba pomoć kod pisanja domaćih radova gdje je uočena nesamostalnost posebno kod učenika osmih razreda, zatim prilikom izvedbe pokusa i praktičnih radova, kod izrade prezentacije, pisanja ispita znanja i na kraju pisanja lektire.
- Većina učenika je svjesna odgovornosti prema školskim obavezama pa visokom ocjenom procjenjuju kako uvijek sami izvršavaju sve dobivene zadatke.

U skladu s pretpostavkom većina učenika je zadovoljnija online nastavom nego redovitom nastavom jer je veća mogućnost prepisivanja svih domaćih uradaka i pomoći roditelja. Stariji učenici (osmi razred i prvi srednje) online učenjem usvajaju sadržaje na lošijoj razini bazirajući se na pomoći svojih vršnjaka, dok učenici niže životne dobi (peti do sedmi razred) traže pomoć roditelja.